

Sirje Rank

Täna koos president Toomas Hendrik Ilvesega Pärnu finantskonverentsil innovatsiooni teemal debateerinud endine male maailmameister Garri Kasparov tõi ka Skype'i näiteks, kui kritiseeris arenenud maailmas tehnoloogilise protsessi aeglustumist.

Kõnede võimalikkust üle interneti kirjeldati juba kuuekümnendatel, tänastes nutitelefonides ja iPadides sisalduvad komponendid on kõik juba varasemad leiutised. Võrreldes varasemate sajanditega, millele andsid ilmet aurumasina leiutamine ja tööstusrevolutsioon, on reaalne tehnoloogiline progress aeglustunud, väitis Kasparov.

Esimest korda saame rääkida sellest, et liikumise kiirus punktist A punkti B pole mitte kiirenenud, vaid aeglustunud, sest Concorde'i lennukid on käibest maha võetud. Lendudel on kasvanud mugavus ja vähenenud kütusekulu, kuid kiirust pole juurde tulnud. Ning vaadates lennukitootjate tellimusi, pole lähikümnenditel muutusi tulemas. "Ka minu lapselapsed lendavad samasuguste lennukitega," ütles Kasparov.

„Kui vaatame tänaseid massitarbekaupu, siis ei näe me midagi, mis oleks leiutatud kaheksakümnendate keskel," ütles Kasparov. iPad'i uusim komponent on 1981. aastast. Uuendused on kosmeetilised.

Kasparov kordas oma mõtet, et põhjuseks on riskihuvi vähenemine, mis ei kajastu üksi leiutistes, vaid on levinud laiemalt nii majanduses, poliitikas kui finantsmaailmas. Kui laenuandmise algusaegadel kasutati laenu raha uuenduste, avastusretkede rahastamiseks, siis viimasel 30 aastal oleme laenu raha kasutanud eelkõige elatustaseme hoidmiseks, kritiseeris ta. Ja see ei ole Wall Streeti süü, seda on nõudnud avalikkus ise.

„Me elame ühiskonnas, mis eelistab mitte riskida," ütles Kasparov. „Meil on mugavam ja ohutum, sellest piisab."

Reaalsete lahenduste asemel eelistatakse majanduslanguse probleeme „lahendada” rahatrükiga.

„Vaja on ärgata ja käivitada debatt,” ütles Kasparov, kelle sõnul on probleem eelkõige psühholoogiline. „Kui me sellest üle saame, pole võimalustel piire.”

President Ilves märkis omalt poolt, et on laias laastus Kasparoviga riskijulguse osas nõus. Eriti kui võrrelda murranguliste aastatega Eestis 90nendatel aastatel. Tänapäeval liigutakse heal juhul edasi vaid väga väikeste sammudega.

Samas märkis Ilves, et uue tehnoloogia rakendamine toimub alati viitajaga ja näiteks tervishoiu alal pole kõik võimalused veel kaugeltki ammendatud. Ning kõrgelt tasandilt on iga samm edasi järjest raskem. Samas on selge, et probleemi juured on ka demograafias, liidrites ja selles, et vähe õpitakse reaalteadusi, eelkõige matemaatikat.

„Probleem on terves ühiskonnas,” ütles Ilves. „Kui omandatakse teatud jõukuse aste, siis enam raskeid aineid ei õpita.” See aga õõnestab tulevikus jõukuse aluseid.

Teisalt pole kannatlikkust, tulemust ja kasu tahetakse kohe. Samas võib põhjus, miks täna on paljud Eesti idufirmad maailmas edukad, olla just selles, et viisteist aastat tagasi otsustas riik Eesti koolid arvutitega varustada.

Mis siis teha?

Õppida matemaatikat. Luua töökohti, kus vanus pole nii oluline. Tunnistada, et USAs Detroitist kadunud töökohad enam ei naase - vaja on täiesti uusi tööstusharusid, kus oleks suurem roll ja rõhk inseneriteadustel. Et mitte kõik helged pead ei püriks Wall Streetile finantsinsenerideks, vaid et jälle oldaks valmis unistama ja seadma suuri ambitsioone. Riigi roll on aga protsesse suunata – nii ei seisaks ka raha ettevõtete kontodel jõude nagu praegu.

Eesti on paljude teiste Euroopa riikidega võrreldes siiski heas positsioonis edasi liikumiseks. Kui me just oma muredesse ei upu ja jätkame võetud kursil, siis võime viie aasta perspektiivis olla mitte küll Euroopa viie jõukama, küll aga jätkusuutlikuma riigi hulgas, ütles Ilves.

Artikkel Äripäeva [veebilehel](#) .